

Kultura odwołana?

Najpierw 10 marca wojewoda łódzki Tobiasz Bocheński zdecydował o odwołaniu imprez masowych (za takie ustawa nie uznaje regularnych wydarzeń w teatrach, muzeach etc., choć brana pod uwagę jest też frekwencja). Później tego samego dnia prezydent Łodzi Hanna Zdanowska ogłosiła decyzję o zawieszeniu działalności instytucji kultury i odwołaniu wydarzeń od 12 do 25 marca (inna rzecz, że w środowisku i wśród aktywistów pojawiły się zastrzeżenia co do prawych możliwości takich decyzji podejmowanych przez marszałków, prezydentów, burmistrzów miast etc., którzy wchodzi w kompetencje wojewodów lub dyrektorów instytucji - [CZYTAJ](#)). Dzień później decyzję o zawieszeniu działalności instytucji przedstawił sztab kryzysowy przy udziale ministra kultury Piotra Glińskiego. Na stronach internetowych i profilach Facebookowych ukazały się informacje o odwołanych wydarzeniach. Niektóre instytucje kultury próbują wprowadzać dodatkowe środki ostrożności albo jeszcze nie odwołują definitywnie wydarzeń, które zostały zaplanowane po 25 marca.

Zatrzymane festiwale, premiery

W Teatrze Powszechnym w Łodzi odwołano wydarzenia XXVI Międzynarodowego Festiwalu Sztuk Przyjemnych i Nieprzyjemnych. Widzowie nie zobaczą „Pani z Wilka” Agnieszki Glińskiej z Narodowego Starego Teatru w Krakowie, „Hamleta” Bartosza Szydlowskiego z Teatru im. Słowackiego w Krakowie ani nie pojedą na „Cząstki kobiety” Kornéla Mundruczó do TR Warszawa. Do 25 marca nie będą też pokazywane repertuarowe spektakle Powszechnego. Teatr sprawnie organizuje zwrot biletów, obiecuje informować o nowych terminach i „ewentualnej zmianie terminu prezentacji festiwalowych spektakli”. Sobotnią premierę odwołał też Teatr Lalek Arlekin im. Ryla - 14 marca mieliśmy zobaczyć spektakl „Jak zostałam wiedźmą”. Wszystkie przedstawienia tego teatru zostają odwołane do 24 marca. Można liczyć na zwrot niewykorzystanych biletów, a informacja o nowych terminach spektakli będzie podawana na bieżąco. Teatr Nowy im. Dejmka również odwołał wszystkie wydarzenia, nie tylko spektakle, ale i koncerty, Impro Atak! czy Krakowski Salon Poezji. Teatr Chorea zrezygnował z prowadzenia twórczych warsztatów dla młodzieży i dorosłych: Ashtanga Jogi, Krav Magi, Pieśni naszych sąsiadów.

Szkoła Filmowa odwołała zajęcia dla studentów, spektakle, które miały się odbywać w Teatrze Studyjnym, wydarzenia w Galerii Szklarnia, musiała też podjąć niełatwą decyzję dotyczącą organizowanego w Warszawie Festiwalu „Łodzią po Wiśle”, który był planowany na 21-22 marca. Wydarzenie ma się odbyć w innym terminie. Na inny termin przełożona została również debata „Jak kultura napędza rozwój miast” i gala rozdania Wioseł Kultury - nowych nagród ustanowionych przez łódzką „Gazetę Wyborczą” i Monopolis - planowany termin wydarzenia to 22 maja. Do Kina Charlie można było się wybrać jeszcze we wtorek 10 marca, wszystkie bilety były w wyjątkowej cenie 13 zł. Pokazy i wydarzenia specjalne: „Charlie kocha kobiety”, 20. Tydzień Kina Hiszpańskiego, „Kino Jazz”, „Bajki z Polski” zostaną, w miarę możliwości, przeniesione. Teraz kino jest już nieczynne (do 25 marca).

Zamknięte do odwołania

Miłośnicy sztuk wizualnych będą musieli się pogodzić z brakiem możliwości obejrzenia wystawy prac Michała Batorego „Retroperspektywa”, której otwarcie było planowane przez Alliance Française na 13 i 14 marca w czterech różnych galeriach - tylko jedna, prywatna Galeria Ultramarina prowadzona przez Dariusza Fieta zdecydowała się jednak póki co przeprowadzić sobotni wernisaż. Podobnie jest z otwarciem wystawy laureatów Konkursu im. Władysława

Strzeмиńskiego - Sztuki Piękne w Ośrodku Propagandy Sztuki. Muzeum Sztuki w Łodzi na czas kwarantanny zamknęło do odwołania wszystkie wystawy i anulowało zaplanowane wydarzenia - w tym wernisaż ważnej prezentacji „Teresa Tyszkiewicz: dzień po dniu”, która miała przypomnieć tę nieco zapomnianą artystkę. Jak informuje Muzeum, wystawa „została chwilowo odwołana. O nowym terminie poinformujemy wkrótce”.

Zamknięty został Dom Literatury, nie odbędą się żadne z planowanych wydarzeń, także warsztaty literackie. Podobnie jest w Łódzkim Dom Kultury - wszystkie wydarzenia, warsztaty i realizowane projekty są odwołane do 25 marca. Teatr Wielki zastrzegł, że odwołuje wszystkie swoje wydarzenia, ale w sprawie wydarzeń gościnnych, decyzje dotyczące zmian i zwrotów lub wymiany biletów podejmują ich organizatorzy i z nimi należy się kontaktować.

Jest nadzieja

Niektóre instytucje szukają innych odpowiedzialnych rozwiązań. Teatr Muzyczny zdecydował się na odwołanie wszystkich spektakli własnych i gościnnych. Odbędzie się jednak zaplanowany na 16, 17 i 18 marca casting do prapremiery polskiej musicalu „Pretty Woman”. Ale ze względu na zagrożenie bezpieczeństwa udział w castingu jest obwarowany licznymi zastrzeżeniami, łącznie z tym, że „teatr zastrzega sobie prawo do odesłania osoby, u której zaistnieje podejrzenie złego stanu zdrowia lub wezwania odpowiednich służb w przypadku stwierdzenia stanu podwyższenia temperatury ciała”. O wszystkich zasadach można przeczytać na stronie i profilu Facebookowym teatru. Dobra wiadomość jest też taka, że pomimo przeorganizowania pracy i zamknięcia Akademickiego Ośrodka Działań Artystycznych jak na razie nie podjęto jeszcze ostatecznej decyzji o odwołaniu akcji Dotknij Teatru, która miała się odbyć w terminie od 27 marca do 8 kwietnia. - DT to wydarzenie, którego struktura jest złożona, obejmuje premiery, akcje w różnych lokalizacjach, próby, warsztaty - mówi Anna Ciszowska, dyrektorka AOIA. - Mamy nadzieję, że przynajmniej część wydarzeń uda się zrealizować, oczywiście tylko wtedy, jeśli sytuacja epidemiologiczna na to pozwoli. Z formalnego punktu widzenia istnieje możliwość zrealizowania działań do końca maja.

Sytuacja epidemiologiczna to realna groźba mniejszych wpływów w instytucjach kultury i dla organizatorów wydarzeń, a zatem także dla samych artystów. Na przykład wynagrodzenie aktorów teatralnych składa się często z pensji podstawowej (za tzw. gotowość) i z wynagrodzenia za udział w spektaklach. To w teatrach publicznych, w prywatnych - jak łódzki Teatr Mały w Manufakturze, w grę wchodzi tylko druga ze stawek.

Obecni online

Odwoływane są prezentacje gościnne. Pod znakiem zapytania stoją wydarzenia w Atlas Arenie, choć jest szansa, że do majowego koncertu Celine Dion sytuacja wróci do normy. Mimo to część artystów decyduje się przeprowadzić wydarzenia i transmitować je online.

W piątek poznański Teatr Nowy im. Łomnickiego przeprowadził transmisję spektaklu muzycznego „Stan podgorączkowy. Bibobit / Osiecka” w reż. Piotra Kruszczyńskiego (dyrektora tej sceny), którego premiera odbyła się raptem cztery tygodnie. Do końca weekendu nagranie transmisji z pogrzejającym wstępem reżysera i dyrektora i zapowiedzią, że to nie ostatniego takie przedsięwzięcie, można oglądać [TUTAJ](#)

W Łodzi serię transmisji przygotował przegląd Yapa, które odbywają się pod hasłem „Yapa Home Office”, przy technologicznym wsparciu firmy TransmitIT. Więcej [TUTAJ](#)

„Zwiedzanie na ekranie” swoich wystaw przygotowało Muzeum Tradycji Niepodległościowych -

więcej [TUTAJ](#)

W sobotę 14 marca o godz. 21 zacznie się transmisja domowej wersji koncertu zespołu Samokhin Band, który miał odbyć się w Keja Pubie – więcej [TUTAJ](#)

Muzeum Sztuki w Łodzi dzieli się zabranymi dziełami i ukazującymi ich kontekst komentarzami na swoich profilach na [Facebooku](#), [Instagramie](#) i [Twitterze](#).

Tekst ukończono 13 marca br.

* * *

KOMENTARZ

Instytucje kultury, zamknięte jako pierwsze i zapewne zaskoczone tą decyzją, zareagowały szybko i odpowiedzialnie. Odwoływały wydarzenia, zwracały pieniądze za bilety, przepraszały widzów, chociaż rezygnacja czy przekładanie terminów wydarzeń to wyzwanie organizacyjne, logistyczne, prawne i finansowe. Często, informując o odwołaniu wydarzeń umieszczały dodatkowe informacje, np. Szkoła Filmowa podawała numer infolinii medycznej, Teatr Chorea dodał komunikat: „Pamiętajcie o swoich bliskich, znajomych i przyjaciółach, wspierajcie się wzajemnie, przekazujcie sobie sprawdzone i potwierdzone informacje. Najlepsze, co teraz możemy zrobić to zachować zdrowy rozsądek i ściśle przestrzegać zaleceń i procedur”.

Zamykania instytucji w sytuacji zagrożenia epidemią nikt rozsądny nie będzie kwestionował – chodzi o ochronę naszego zdrowia, a może i życia, o ograniczenie bezpośrednich ludzkich kontaktów, bo to one sprzyjają przenoszeniu wirusa. Trudno oprzeć się jednak wrażeniu, że zamknięcie instytucji kultury niemal w pierwszej kolejności (zamiast na przykład uzgodnionej z organizatorami zmiany trybu działalności) w pewien sposób może świadczyć o tym, jak postrzegana jest ich rola i funkcja (część winy pewnie spoczywa na samych zainteresowanych). Instytucje kultury musiały z dnia na dzień zawiesić działalność, ale restauracje, puby, dyskoteki, galerie handlowe, firmy, urzędy, kościoły i inne ośrodki użyteczności publicznej nadal mogły w tym czasie działać, choć zagrożenie ryzykiem zarażenia się wirusem jest takie samo, a czasem większe (inna rzecz, że już ponoszą one straty finansowe, bo ludzie sami rezygnują z bywania w nich). Czy kultura i cały związany z nią sektor to coś dodatkowego, niekoniecznie potrzebnego i... najłatwiejszego do zamknięcia, bo nikt nie będzie dyskutował? Bo wszyscy rozumieją, że to stan wyższej konieczności? Już tak nieraz bywało, że podczas trudnych i smutnych wydarzeń instytucje były po prostu zamykane, wydarzenia odwoływane – a przecież w kulturze ogrom ludzi zatrudnionych jest na śmieciówkach, pół i ćwierć etatach, często w kilku miejscach. W teatrach płace dla aktorów uzależnione są od liczby zagranych spektakli. Do tego dochodzi masa dorywczych zleceń i zajęć. Listę swoich aktywności w marcu wymienił np. nasz felietonista, krytyk filmowy i teatralny Łukasz Maciejewski ([CZYTAJ](#)).

Ta nadzwyczajna sytuacja pokazuje, jak kruche są podstawy zatrudnienia tzw. kadr kultury i w sektorze kreatywnym – niezwykle wrażliwym na wszelkiego typu wstrząsy, ale długofalowo kluczowym dla każdego państwa. Podobnie dzieje się, gdy ustalane są budżety miast czy województw, i pojawia się widmo kryzysu, recesji, trzeba załatać dziurę w budżecie, to właśnie kulturze najłatwiej obciąć dotacje. I robi się to „w pierwszym rzędzie”. Podczas np. żałoby narodowej najłatwiej jest zamknąć tego typu instytucje, żeby pokazać, że traktujemy żałobę poważnie. Tak jakby ludzie teatru, filmu, literatury czy sztuk wizualnych nie potrafili odnaleźć się w sytuacji, dobrać odpowiedniego repertuaru, zorganizować dodatkowego spotkania i rozmowy z widzami, odpowiedzieć na ich emocjonalne potrzeby, w tym potrzebę bycia razem, w trudnych chwilach.

Tymczasem wyobraźmy sobie inny scenariusz. Instytucje kultury są przecież miejscami, które mogą odegrać ważną społeczną rolę w kryzysowych sytuacjach. Są miejscem, w którym w czasie dla wielu trudnym, wiele osób może znaleźć oparcie. Pełnią rolę społeczną – także jako miejsca praktykowania relacji międzyludzkich, wyrażania trudnych emocji, które nam towarzyszą. Mogą przystosować się elastycznie do zaistniałej sytuacji i zaproponować, np. dzięki nowym technologiom, takie formy uczestnictwa w kulturze, które będą wzmacniać solidarność i odpowiedzialność społeczną. A tym samym, że mogą przyczyniać się do wzrostu zaufania społecznego – do siebie nawzajem i do systemu (samorządowego, państwowego), pokazując, że on działa i myśli o obywatelu. Spotkania i rozmowy z twórcami (webinary), warsztaty artystyczne, transmisje koncertów i spektakli – to wszystko jest możliwe i już zaczyna się dziać. Pytanie tylko – jak przełożyć to na możliwe, choćby mniejsze, honoraria dla artystów. Mam nadzieję, że tak się stanie. Będziemy informować o rozwoju sytuacji, mimo iż praca zdalna naszej redakcji, kończącej nowy numer pisma, również dotyczy.

Paulina Ilska

AKTUALIZACJA

Kultura on line:

Fundacja Kamila Maćkowiaka, spektakl "Diva show", [TUTAJ](#)

Teatr Powszechny:

- **spektakl "Next-ex"** w Teatrze Telewizji link [TUTAJ](#),
- **zapowiedź innych wydarzeń** (internetowe pisanie komedii, stand-up) w wykonaniu aktorów: Marty Jarczewskiej i Arkadiusza Wójcika, link [TUTAJ](#)
- **debata "Kondycja artysty"**, która była tematem XXI Festiwalu Sztuk Przyjemnych i Nieprzyjemnych, link [TUTAJ](#)

Muzeum Tradycji Niepodległościowych, "Zwiedzanie na ekranie", 16 - 28 marca, link [TUTAJ](#)

Teatr Nowy

- retransmisja Krakowskiego Salonu Poezji w Łodzi z 17 lutego 2019 r. – „Miłość Ci wszystko wybaczy - poezja miłosna”, link [TUTAJ](#),
- premiera on-line "Fabryka muchołapek", link [TUTAJ](#)

Fundacja Na Rzecz Wspierania Kultury Plaster Łódzki i inne osoby - transmisje online - prezentacje literackie, grupa "Literatura w czasie zarazy", link [TUTAJ](#), 19 marca g. 20.00 - Marcin Pierzchliński, 20 marca g. 20.00 - Marcin Jurzysta

Teatr Muzyczny, #zostań w domu, warsztaty "Kulisy zawodu aktora", prowadzone przez NYSKA Studio, start 17 marca, link [TUTAJ](#)

Muzeum Sztuki - udostępnia swe zasoby pod linkami [TUTAJ](#), [TUTAJ](#), [TUTAJ](#), [TUTAJ](#)
Można też obejrzeć **odcinki kultowego programu "Kulturaneek"**, który w latach 2012-2014 Muzeum Sztuki tworzyło razem z TVP Kultura i Narodowym Instytutem Audiowizualnym, link [TUTAJ](#)

Teatr Arlekin #ArlekinwDomu! "SZEPTANKI" do snu (na profilu FB - zapowiedź codziennie o 9.00 rano, a słuchanie tego samego dnia o godz. 20.00), **transmisja spektaklu "Włóknarki"** i inne, link [TUTAJ](#)
<https://www.e-kalejdoskop.pl/muzyka-a212/muzyczne-zblizenia-r7716?fbclid=IwAR1mzScknS2TOX6>

hOEXDdprWChWLTg_InvRGQtVSiORqICJGU51x1wjuw_Y

Filharmonia Łódzka - fragmenty koncertów i relacje z najciekawszych wydarzeń, link [TUTAJ](#),
playlista z naszym marcowym repertuarem [TUTAJ](#)

Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego udostępnia swoje publikacje, link [TUTAJ](#)

Festiwal Kamera Akcja - filmy pełnometrażowe i etiudy, link [TUTAJ](#)

Teatr Pinokio - czytanie bajek przez aktorów, codziennie g. 12.00 i 19.00. Link [TUTAJ](#)

Kalejdoskop i Soundsitive Studio - słuchowiska realizowane przez współpracujące z
"Kalejdoskopem" przy podcastach Soundsitive Studio:

Spotify: [TUTAJ](#)

Google podcasts: [TUTAJ](#)

YouTube: [TUTAJ](#)

Dom Literatury Telewizja Literacka Domu Literatury link [TUTAJ](#),

Pro Radio - internetowe radio spod Koluszek, link [TUTAJ](#) polecamy artykuł Bogdana Sobieszka, link [TUTAJ](#)

Poeta Krzysztof Kleszcz próbuje swych sił w muzyce - link [TUTAJ](#)